EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

مختصر أحكام الجنائز

Mukhtaṣar aḥkām al-janā’iz

ÎNDRUMAR CONCIS PENTRU ÎNMORMÂNTARE

Ṣāliḥ ibn Fawzān
al-Fawzān

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān

Îndrumar concis pentru rânduielile înmormântării

مختصر أحكام الجنائز

Mukhtaṣar aḥkām al-janā'iz

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: مختصر أحكام الجنائز
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Mukhtaṣar aḥkām al-janāʾiz, ediția arabă disponibilă la IslamHouse, 17 pagini. Fără an sau editură indicate în exemplarul folosit.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Introducere 1
1 Pregătirea pentru moarte 2
2 Pregătirea persoanei decedate: spălarea 4
3 Înfășurarea în giulgiu 7
4 Rugăciunea pentru persoana decedată 9
Meritul ei 9
Rânduiala ei 9
Condițiile ei 9
Stâlpii ei 9
Practicile recomandate 10
Felul împlinirii ei 10
5 Purtarea și înhumarea persoanei decedate 13
6 Condoleanțele 18
7 Vizitarea mormintelor 20
Glosar 22
Bibliografie 23
Indice 24

Introducere

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor, Care a hotărât moartea pentru fiii lui Adam:

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو ٱلْجَلَٰلِ وَٱلْإِكْرَامِ﴾

Tot ce se află pe el va pieri. Va rămâne Chipul Domnului tău, Cel Plin de Măreție și Cinste.

Coran 55:26–27[1]

După moarte, oamenii sunt așezați în morminte până în Ziua Învierii și a Ridicării. Apoi pleacă de acolo spre sălașul de veci, în Rai sau în Iad. Întrucât, după deces, persoanei decedate i se aplică rânduieli ale Legii islamice privitoare la spălare, înfășurarea în giulgiu, purtare și înhumare, am rezumat aceste rânduieli din cuvintele juriștilor în cele câteva pagini pe care le punem la îndemâna celor care se ocupă de frații lor decedați, pentru a le împlini cu bună cunoaștere, cu voia lui Allah. Îi cerem lui Allah să ne dăruiască, nouă și lor, spor de răsplată, cunoaștere folositoare și faptă bună. El este Cel Care aude și răspunde. Allah să trimită binecuvântări și pace asupra Profetului nostru Muḥammad, asupra familiei și companionilor săi!

Ṣāliḥ ibn Fawzān ibn ʿAbd Allāh al-Fawzān

1 Coranul, 55, versetele 26–27.

1 Pregătirea pentru moarte

Este recomandat să ne amintim adesea de moarte și să ne pregătim pentru ea, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Amintiți-vă adesea de cea care curmă plăcerile”,[2] adică moartea. L-au relatat cei cinci, cu lanțuri de transmitere autentice, iar Ibn Ḥibbān, al-Ḥākim și alții l-au declarat autentic.

Este îngăduit tratamentul cu mijloace permise, deoarece Allah nu a trimis nicio boală fără să trimită pentru ea și un leac. Nu este îngăduit tratamentul cu lucruri interzise, fie alimente, fie alte lucruri, precum vinul și impuritățile. În relatarea autentică de la Ibn Masʿūd se spune: *„Allah nu a pus vindecarea comunității mele în ceea ce i-a interzis.”* Tot astfel, nu este îngăduit tratamentul prin ceea ce strică crezul: vrăjitorie, șarlatanie, sacrificiu adus altcuiva decât lui Allah ori mersul la ghicitori și astrologi. Bolnavul trebuie să se căiască înaintea lui Allah, deoarece căința este obligatorie în orice împrejurare, iar în timpul bolii este cu atât mai necesară.

El trebuie să lase instrucțiuni cu privire la drepturile pe care le are și la obligațiile care îi revin, precum și la bunurile încredințate lui, ca acestea să fie înapoiate proprietarilor. Să lase și dispoziții pentru îngrijirea copiilor săi minori. Este recomandat să i se amintească celui aflat în pragul morții să spună „Lā ilāha illā Allāh” — nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah —, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Îndemnați-i pe cei aflați în pragul morții dintre voi să spună: Lā ilāha illā Allāh.”[3] Relatat de Muslim. Este recomandat să fie îndreptat spre qibla. După ce moare, este recomandat să i se închidă ochii și să fie acoperit cu o

2 Al-Tirmidhī, Cartea renunțării la cele lumești (2307); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1824); Ibn Mājah, Cartea renunțării la cele lumești (4258); Aḥmad (2/293).

3 Muslim, Cartea funeraliilor (916); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (976); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1826); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3117); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1445); Aḥmad (3/3).

pânză. Se grăbește, pe cât este cu putință, pregătirea lui pentru înhumare. Trebuie grăbită achitarea datoriilor sale și împlinirea testamentului, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Sufletul dreptcredinciosului rămâne legat de datoria lui până când aceasta este achitată pentru el.”[4] Relatat de Aḥmad și al-Tirmidhī, care l-a considerat bun.

4 Al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1078); Ibn Mājah, Cartea judecăților (2413); Aḥmad (2/440); al-Dārimī, Cartea vânzărilor (2591).

2 Pregătirea persoanei decedate: spălarea

Pregătirea se face după cum urmează:

1. Rânduiala spălării și a înfășurării în giulgiu. Spălarea persoanei decedate și înfășurarea ei în giulgiu sunt o obligație colectivă pentru musulmanii care află de deces. Dacă un număr îndestulător o împlinește, păcatul nu mai apasă asupra celorlalți.

2. Cine se ocupă de spălare. Se cere ca persoana care spală să fie musulmană; se cuvine să fie demnă de încredere, cinstită și cunoscătoare a rânduielilor spălării. Dacă persoana decedată este bărbat, este spălată de bărbați, iar femeilor nu le este îngăduit să îl spele, cu excepția soției: ea își poate spăla soțul. Dacă persoana decedată este femeie, este spălată de femei, iar bărbaților nu le este îngăduit să o spele, cu excepția soțului: el își poate spăla soția. Dacă este un copil mai mic de șapte ani, îl pot spăla atât bărbații, cât și femeile.

3. Apa folosită la spălare. Se cere ca apa să fie purificatoare și să fie îngăduit să fie folosită. Este mai bine să fie rece, însă, dacă trebuie îndepărtată murdăria de pe persoana decedată ori dacă este foarte frig, nu este nimic rău în încălzirea ei.

4. Locul spălării. Spălarea se face într-un loc ferit de priviri și acoperit: într-o casă, într-un cort ori într-un loc asemănător, dacă este cu putință.

5. Ce se face înainte de spălare. Este obligatoriu să fie acoperită partea dintre buric și genunchi, apoi persoana decedată este dezbrăcată. Este așezată pe masa de spălare, înclinată spre picioare, pentru ca apa și ceea ce iese din trup să se scurgă.

6. Cine asistă la spălare. Asistă cel care spală și cei care îl ajută. Prezența altor persoane este nerecomandată.

7. Felul spălării. Mai întâi, cel care spală ridică trunchiul persoanei decedate până aproape de poziția șezândă, apoi trece

mâna pe abdomen și îl apasă ușor pentru a ieși ceea ce este gata să iasă. Toarnă atunci multă apă, ca să îndepărteze ceea ce a ieșit. Apoi își înfășoară mâna cu o bucată de pânză aspră și curăță cu apă zona intimă. După aceea are intenția spălării rituale, rostește numele lui Allah și face pentru persoana decedată abluțiunea, ca pentru rugăciune, însă fără clătirea gurii și a nasului. În locul acestora, îi șterge dinții și nările cu degetele umezite ori cu o pânză umezită cu apă, fără să introducă apă în gură sau în nas. Apoi spală capul și barba cu spumă de sidr ori cu săpun. Spală partea dreaptă a trupului: partea dreaptă a gâtului, mâna dreaptă și umărul, jumătatea dreaptă a pieptului, flancul drept, coapsa, gamba și piciorul drept. Întoarce apoi trupul pe partea stângă și spală jumătatea dreaptă a spatelui. Spală în același fel partea stângă a trupului, apoi îl întoarce pe partea dreaptă și spală jumătatea stângă a spatelui. La spălare se folosesc sidr sau săpun. Este recomandat ca mâna celui care spală să fie înfășurată într-o pânză în timpul spălării.

8. Numărul spălărilor. Dacă se obține curățarea, este obligatorie o singură spălare, iar recomandate sunt trei. Dacă nu se obține curățarea, se mărește numărul spălărilor până când trupul este curat, până la șapte spălări. Este recomandat să se adauge camfor la ultima spălare, fiindcă acesta întărește trupul, îl parfumează și îl răcorește. De aceea se pune la ultima spălare: pentru ca efectul lui să rămână.

9. Ce se face după spălare. Trupul se usucă cu o pânză sau cu ceva asemănător. Se scurtează mustața și se taie unghiile, dacă sunt lungi, iar părul de la subraț este îndepărtat. Ceea ce a fost îndepărtat se pune alături de trup în giulgiu. Părul femeii este împletit în trei cozi, lăsate în spatele ei.

10. Când spălarea nu este cu putință. Dacă persoana decedată nu poate fi spălată, pentru că nu există apă ori pentru că există temerea că trupul se va desface la spălare, ca în cazul celui bolnav de lepră sau al celui ars, ori dacă femeia decedată se află numai printre bărbați, fără soțul ei, sau bărbatul numai printre femei, fără soția lui, se face tayammum cu pământ: se șterg fața și palmele, mâna celui care șterge fiind acoperită cu o pânză. Dacă

numai o parte a trupului nu poate fi spălată, se spală ceea ce se poate și se face tayammum pentru rest.

11. Ce este rânduit pentru cel care a spălat. Este recomandat ca persoana care a spălat un decedat să facă o baie rituală; aceasta nu este însă obligatorie.

3 Înfășurarea în giulgiu

1. Însușirile giulgiului. Se cere ca giulgiul să acopere trupul. Este recomandat să fie alb și curat, fie nou — ceea ce este mai bine —, fie spălat.

2. Cantitatea de pânză. Este obligatorie o pânză care să acopere întregul trup. Este recomandat ca bărbatul să fie înfășurat în trei pânze, iar femeia în cinci: o pânză în jurul părții de jos a trupului, un acoperământ pentru cap, o cămașă și două pânze în care este înfășurată. Băiatul mic este înfășurat într-o singură pânză și este îngăduit să fie înfășurat în trei. Fetița este îmbrăcată într-o cămașă și înfășurată în două pânze.

Este recomandat ca giulgiurile să fie parfumate prin afumare cu tămâie, după ce au fost stropite cu apă de trandafiri ori cu ceva asemănător, pentru ca mirosul să se prindă de ele.

3. Felul înfășurării bărbatului. Cele trei pânze se întind una peste alta. Persoana decedată este adusă, fiind obligatoriu acoperită cu o pânză ori cu ceva asemănător, și este așezată pe spate peste pânzele giulgiului. Se aduce ḥanūṭ, adică parfum pentru persoana decedată. Se pune din el într-o bucată de vată, între fese, și se leagă deasupra o pânză. Restul vatei parfumate se pune pe ochi, nări, gură și urechi, pe locurile de prosternare — fruntea, nasul, mâinile, genunchii și vârfurile picioarelor — și în pliurile trupului: la subraț, în îndoiturile genunchilor și la buric. Se pune parfum între pânzele giulgiului și pe capul persoanei decedate. Marginea stângă a pânzei de deasupra este trecută peste partea dreaptă a trupului, apoi marginea dreaptă peste partea stângă. La fel se procedează cu a doua și cu a treia pânză. Surplusul de la cap trebuie să fie mai mare decât cel de la picioare. Surplusul de la cap se adună și se întoarce peste față, iar cel de la picioare se adună și se întoarce peste ele. Pânzele sunt apoi legate cu benzi, ca să nu se desfacă, iar nodurile sunt desfăcute în mormânt.

4. Felul înfășurării femeii. Femeia este înfășurată în cinci piese: o pânză cu care i se acoperă partea de jos a trupului, apoi o cămașă, apoi un acoperământ pe cap, după care este înfășurată în cele două pânze.

4 Rugăciunea pentru persoana decedată

Meritul ei
Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Cel care ia parte la funeralii până când se împlinește rugăciunea pentru persoana decedată primește un qīrāṭ, iar cel care rămâne până la înhumare primește doi qīrāṭ.” A fost întrebat: „Ce sunt cei doi qīrāṭ?” A răspuns: „Asemenea a doi munți uriași.”[5] Relatat de al-Bukhārī și Muslim.

Rânduiala ei
Este o obligație colectivă: dacă o împlinesc unii, păcatul nu mai apasă asupra celorlalți, pentru care rămâne recomandată. Dacă o părăsesc toți, toți păcătuiesc.

Condițiile ei
Intenția; îndreptarea spre qibla; acoperirea părților intime; puritatea celui care se roagă și a persoanei pentru care se împlinește rugăciunea; ferirea de impurități; apartenența la Islam atât a celui care se roagă, cât și a persoanei pentru care se împlinește rugăciunea; prezența trupului, dacă se află în localitate; și faptul că persoanei care se roagă îi revin îndatoririle religioase.

Stâlpii ei
Poziția în picioare, cele patru takbīr-uri, recitarea surei al-Fātiḥa, binecuvântările asupra Profetului ﷺ, invocația pentru persoana decedată, respectarea ordinii și salutul de încheiere.

---

5 Al-Bukhārī, Cartea credinței (47); Muslim, Cartea funeraliilor (945); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1040); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1997); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3168); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1539); Aḥmad (2/387).

Practicile recomandate
Ridicarea mâinilor la fiecare takbīr; cererea ocrotirii lui Allah înainte de recitare; invocația pentru sine și pentru musulmani; recitarea în șoaptă; o scurtă oprire după al patrulea takbīr, înainte de salutul de încheiere; așezarea mâinii drepte peste stânga, pe piept; și întoarcerea spre dreapta la salutul de încheiere.

Felul împlinirii ei
Imamul și cel care se roagă singur se așază în dreptul pieptului bărbatului sau în dreptul mijlocului trupului femeii. Cei care îl urmează stau în spatele imamului; este recomandat să formeze trei rânduri. Apoi se rostește takbīr-ul de început și, imediat după el, se cere ocrotirea lui Allah, fără invocația de deschidere. Se rostește numele lui Allah și se recită al-Fātiḥa. Apoi se rostește takbīr și se trimit binecuvântări asupra Profetului ﷺ, ca în tashahhud-ul rugăciunii. Apoi se rostește takbīr și se fac invocațiile transmise pentru persoana decedată, printre care:

اللهم اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا وصغيرنا وكبيرنا وذكرنا وأنثانا، إنك تعلم متقلبنا ومثوانا، وأنت على كل شيء قدير، اللهم من أحييته منا فأحيه على الإسلام والسنة، ومن توفيته منا فتوفه عليهما.

O, Allah, iartă-i pe cei vii și pe cei morți dintre noi, pe cei prezenți și pe cei absenți, pe cei mici și pe cei mari, pe bărbații și pe femeile noastre! Tu cunoști mișcarea și șederea noastră și ai putere asupra tuturor lucrurilor. O, Allah, pe cel căruia îi dăruiești viață dintre noi ține-l în viață pe Islam și pe Sunna, iar pe cel căruia îi iei viața dintre noi fă-l să moară pe acestea două!

اللهم اغفر له وارحمه، وعافه واعف عنه، وأكرم نزله، ووسع مدخله، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الذنوب والخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله دارا خيرا من داره، وزوجا خيرا من زوجه، وأدخله الجنة، وأعذه من عذاب القبر وعذاب النار، وافسح له في قبره، ونور له فيه.

O, Allah, iartă-l și ai milă de el, izbăvește-l și trece-i cu vederea greșelile! Dă-i o primire de cinste și lărgește-i locul de intrare! Spală-l cu apă, zăpadă și grindină și curăță-l de păcate și greșeli, așa cum este curățată haina albă de murdărie! Dă-i un sălaș mai bun decât sălașul său și un partener de viață mai bun decât partenerul său! Fă-l să intre în Rai și ocrotește-l de chinul mormântului și de chinul Focului! Lărgește-i mormântul și luminează-l pentru el!

Dacă persoana pentru care se împlinește rugăciunea este femeie, se spune *„O, Allah, iart-o”*, folosindu-se pronumele feminin în întreaga invocație. Dacă este un copil mic, se spune:

اللهم اجعله ذخرا لوالديه وفرطا وأجرا وشفيعا مجابا، اللهم ثقل به موازينهما، وأعظم به أجورهما، وألحقه بصالح سلف المؤمنين، واجعله في كفالة إبراهيم وقه برحمتك عذاب الجحيم.

O, Allah, fă din el o comoară păstrată pentru părinții săi, un înaintaș, o răsplată și un mijlocitor a cărui mijlocire este primită! O, Allah, fă să li se îngreuneze prin el talerele faptelor bune și mărește-le prin el răsplățile! Alătură-l înaintașilor drepți dintre credincioși, pune-l în grija lui Ibrāhīm și, prin îndurarea Ta, ocrotește-l de chinul Iadului!

Apoi se rostește takbīr, se face o scurtă oprire și se încheie cu un singur salut spre dreapta. Cel care a pierdut o parte din rugăciunea funerară se alătură imamului pentru ceea ce a rămas. După ce imamul încheie cu salutul, recuperează ceea ce a pierdut, împlinind partea respectivă așa cum se cuvine. Dacă se teme că trupul va fi ridicat, rostește takbīr-urile unul după altul — adică fără pauză între ele —, apoi încheie cu salutul. Cine nu a împlinit rugăciunea pentru persoana decedată înainte de înhumare se roagă la mormântul ei.

Cel care se află în afara localității în care se găsește persoana decedată și află de deces poate împlini pentru ea, cu intenție, rugăciunea în absență. Dacă sarcina unei femei este pierdută, copilul fiind mort după ce împlinise cel puțin patru luni, se împlinește pentru el rugăciunea funerară. Dacă avea mai puțin de patru luni, nu se împlinește pentru el această rugăciune.

5 Purtarea și înhumarea persoanei decedate

Purtarea și înhumarea persoanei decedate sunt obligații colective pentru musulmanii care află de situația ei. Înhumarea este rânduită prin Coran și Sunna. Allah Preaînaltul a spus:

﴿أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ كِفَاتًا أَحْيَآءً وَأَمْوَٰتًا﴾

Nu am făcut Noi pământul un loc care îi adună pe cei vii și pe cei morți?

Coran 77:25–26[6]

Preaînaltul a mai spus:

﴿ثُمَّ أَمَاتَهُۥ فَأَقْبَرَهُۥ﴾

Apoi îi dă moartea și face să fie îngropat.

Coran 80:21[7]

Adică a făcut să fie înhumat. Hadithurile despre înhumarea persoanei decedate sunt numeroase. Ea este o faptă de bine, de ascultare, de cinstire a persoanei decedate și de grijă față de aceasta.

Este recomandat ca trupul să fie însoțit în cortegiul funerar până la mormânt. În cele două Ṣaḥīḥ-uri se spune: „Cel care ia parte la funeralii până când se împlinește rugăciunea pentru persoana decedată primește un qīrāṭ, iar cel care rămâne până la înhumare primește doi qīrāṭ.” A fost întrebat: „Ce sunt cei doi

6 Coranul, 77, versetele 25–26.

7 Coranul, 80, versetul 21.

qīrāṭ?" A răspuns: „Asemenea a doi munți uriași."[8] În relatarea lui al-Bukhārī apare formularea „cel care însoțește", iar în cea a lui Muslim: „cel care pleacă împreună cu cortegiul, apoi îl urmează până la înhumare".[9] Acest hadith, cu relatările sale, îndeamnă la însoțirea trupului până la mormânt.

Este recomandat ca acela care însoțește cortegiul să participe la purtarea trupului, dacă poate. Nu este nimic rău în a-l transporta într-o mașină ori pe un animal, mai ales dacă cimitirul este departe. Este recomandat să se meargă cu pas grăbit, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Grăbiți-vă cu trupul celui decedat! Dacă a fost drept, îl duceți spre un bine; dacă a fost altfel, îndepărtați de pe umerii voștri un rău."[10] Relatat de al-Bukhārī și Muslim. Graba nu trebuie însă să fie excesivă.

Cei care poartă trupul și cei care îl însoțesc trebuie să fie liniștiți. Nu își ridică glasurile nici prin recitare, nici prin alte rostiri, precum tahlīl, pomenire ori îndemnul „Cereți iertare pentru el" și altele asemănătoare, deoarece aceasta este o inovație și o asemănare cu oamenii Scripturii. Le este interzis femeilor să iasă în cortegiile funerare, potrivit hadithului lui Umm ʿAṭiyya: „Ni s-a interzis să urmăm cortegiile funerare."[11] Femeile nu ieșeau cu cortegiile funerare în vremea Trimisului lui Allah ﷺ; însoțirea lor este, așadar, numai pentru bărbați.

---

8 Al-Bukhārī, Cartea credinței (47); Muslim, Cartea funeraliilor (945); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1040); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1997); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3168); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1539); Aḥmad (2/387).

9 Al-Bukhārī, Cartea funeraliilor (1361); Muslim, Cartea funeraliilor (945); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1040); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1995); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3168); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1539); Aḥmad (2/430).

10 Al-Bukhārī, Cartea funeraliilor (1252); Muslim, Cartea funeraliilor (944); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1015); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (1911); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3181); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1477); Aḥmad (2/240); Mālik, Cartea funeraliilor (574).

11 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Cartea funeraliilor (1279); Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea funeraliilor (938); Sunan Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1577); Musnad Aḥmad (5/85).

Este recomandat ca mormântul să fie adâncit și lărgit, potrivit cuvintelor sale ﷺ: *„Săpați, lărgiți și adânciți!”* Al-Tirmidhī a spus că este un hadith bun și autentic. Este recomandat ca mormântul femeii să fie acoperit când aceasta este coborâtă în el, deoarece ea trebuie ferită de priviri. Este recomandat ca persoana care coboară trupul în mormânt să spună:

بسم الله، وعلى ملة رسول الله.

În numele lui Allah și pe religia Trimisului lui Allah.

Aceasta potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Când îi așezați pe cei morți ai voștri în morminte, spuneți: «În numele lui Allah și pe religia Trimisului lui Allah ﷺ».”[12] L-au relatat cei cinci, în afară de al-Nasāʾī, iar al-Tirmidhī l-a considerat bun.

Persoana decedată este așezată în nișa laterală a mormântului, pe partea dreaptă, cu fața spre qibla, potrivit cuvintelor sale ﷺ despre Kaʿba: „Este qibla voastră, vii și morți.”[13] Relatat de Abū Dāwūd și de alții.

Sub cap se pune o cărămidă nearsă, o piatră ori pământ, iar trupul este apropiat de peretele din față al mormântului. În spatele lui se pune pământ care să îl sprijine, ca să nu cadă pe față și să nu se întoarcă pe spate. Deschizătura nișei este apoi închisă cu cărămizi nearse și lut până când este bine astupată, după care se aruncă pământ peste ea. Nu se adaugă pământ adus din altă parte. Mormântul se ridică deasupra solului cât distanța dintre degetul mare și cel mic ale mâinii întinse și are formă bombată, asemenea unei cocoașe, pentru ca apa torenților să se scurgă de pe el. Se pun deasupra pietricele și se stropește cu apă, pentru ca pământul să se lege și să nu fie împrăștiat. Rostul ridicării lui cu această măsură este să se știe că acolo se află un mormânt și să nu

12 Al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1046); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3213); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1553); Aḥmad (2/40).

13 Abū Dāwūd, Cartea testamentelor (2874).

se calce pe el. Nu este nimic rău în a pune semne de piatră la cele două capete, pentru a-i arăta marginile și a-l putea recunoaște, fără a scrie pe ele.

După înhumare, este recomandat ca musulmanii să stea lângă mormânt, să facă invocații și să ceară iertare pentru persoana decedată, fiecare în parte. După ce termina înhumarea, Profetul ﷺ stătea lângă mormânt și spunea: „Cereți iertare pentru fratele vostru și cereți statornicie pentru el, căci acum este întrebat."[14] Relatat de Abū Dāwūd. Cât despre recitarea unor pasaje din Coran lângă mormânt, aceasta este o inovație, fiindcă nu au făcut-o nici Trimisul lui Allah ﷺ, nici nobilii săi companioni, iar „orice inovație este rătăcire".

Este interzis să se construiască pe morminte, să fie tencuite cu ipsos ori să se scrie pe ele, potrivit cuvintelor lui Jābir: „Trimisul lui Allah ﷺ a interzis tencuirea mormântului cu ipsos, șederea pe el și construirea deasupra lui."[15] Relatat de Muslim. Al-Tirmidhī a relatat de la Jābir, ca vorbă a Profetului ﷺ, și a declarat autentic hadithul: „A interzis tencuirea mormintelor cu ipsos, scrierea pe ele și călcarea lor."[16] Acestea sunt mijloace care duc la asocierea altora cu Allah și la atașarea de mausolee: când oamenii neștiutori văd construcțiile și podoabele de deasupra unui mormânt, se atașează de el.

Este interzisă iluminarea mormintelor — adică luminarea lor cu lămpi electrice ori cu altceva —, precum și transformarea lor în locuri de rugăciune: construirea de moschei deasupra lor și rugăciunea lângă ele sau în direcția lor. Le este interzis femeilor să viziteze mormintele, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Allah le-a blestemat pe femeile care vizitează mormintele și pe cei care fac

14 Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3221).

15 Muslim, Cartea funeraliilor (970); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1052); al-Nasā'ī, Cartea funeraliilor (2027); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3225); Aḥmad (3/339).

16 Muslim, Cartea funeraliilor (970); al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1052); al-Nasā'ī, Cartea funeraliilor (2028); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3225); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1563); Aḥmad (3/339).

deasupra lor moschei și pun lămpi."[17] Relatat de autorii Sunan-urilor. În relatarea autentică se spune: „Allah i-a blestemat pe evrei și pe creștini: au făcut din mormintele profeților lor locuri de rugăciune."[18] Cinstirea exagerată a mormintelor prin construirea deasupra lor și alte fapte asemănătoare este originea politeismului din lume.

Este interzisă necinstirea mormintelor prin mersul pe ele, călcarea lor cu încălțămintea, șederea pe ele, transformarea lor în locuri de strângere a gunoaielor ori vărsarea apei peste ele. Muslim a relatat de la Abū Hurayrah, ca vorbă a Profetului ﷺ: „Mai bine ar fi ca unul dintre voi să se așeze pe un cărbune aprins, care să-i ardă hainele și să-i ajungă la piele, decât să se așeze pe un mormânt."[19] Imamul Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cine cugetă la interdicția lui de a ședea pe mormânt, de a se rezema de el și de a călca pe el înțelege că interdicția a fost dată din respect pentru cei care locuiesc acolo, ca să nu se calce cu încălțămintea pe capetele lor."

17 Al-Tirmidhī, Cartea rugăciunii (320); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (2043); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3236); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1575); Aḥmad (1/337).

18 Al-Bukhārī, Cartea funeraliilor (1334); Muslim, Cartea moscheilor și a locurilor de rugăciune (531); al-Nasāʾī, Cartea moscheilor (703); Aḥmad (6/121); al-Dārimī, Cartea rugăciunii (1403).

19 Muslim, Cartea funeraliilor (971); al-Nasāʾī, Cartea funeraliilor (2044); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3228); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1566); Aḥmad (2/389).

6 Condoleanțele

Este recomandat să îi fie transmise condoleanțe celui lovit de moartea cuiva, să fie îndemnat la răbdare și să se facă invocații pentru persoana decedată. Ibn Mājah a relatat, printr-un lanț ai cărui transmițători sunt demni de încredere, de la ʿAmr ibn Ḥazm, ca vorbă a Profetului ﷺ: „Nu este dreptcredincios care să îi aducă mângâiere fratelui său într-o nenorocire fără ca Allah să îl îmbrace, în Ziua Învierii, cu veșmintele cinstei.”[20] Au fost transmise și alte hadithuri cu acest înțeles. Formula de condoleanțe este:

أعظم الله أجرك، وأحسن عزاءك، وغفر لميتك.

Allah să-ți mărească răsplata, să-ți dăruiască o bună mângâiere și să-l ierte pe cel decedat al tău!

Nu se cuvine să se organizeze șederi pentru primirea condoleanțelor și să se anunțe acest lucru, așa cum fac unii oameni astăzi. Este recomandat să se pregătească hrană pentru familia persoanei decedate și să îi fie trimisă, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Pregătiți hrană pentru familia lui Jaʿfar, căci le-a venit ceva care îi ține ocupați.”[21] Relatat de Aḥmad și al-Tirmidhī, care l-a considerat bun.

Cât despre ceea ce fac unii oameni astăzi — familia persoanei decedate pregătește un loc pentru adunarea oamenilor, face mâncare, angajează recitatori pentru recitarea Coranului și suportă cheltuieli pentru aceasta —, acestea fac parte din adunările de doliu interzise și înnoite în religie. Imamul Aḥmad a

20 Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1601).

21 Al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (998); Abū Dāwūd, Cartea funeraliilor (3132); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1610); Aḥmad (1/205).

relatat de la Jarīr ibn ʿAbd Allāh: „Socoteam adunarea la familia persoanei decedate și pregătirea hranei după înhumare drept parte din bocet."[22] Lanțul său de transmitere este alcătuit din transmițători demni de încredere.

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya, Allah să aibă milă de el, a spus: *„Faptul că familia lovită de nenorocire îi adună pe oameni la masa ei pentru ca aceștia să recite și să îi dăruiască răsplata persoanei decedate nu era cunoscut la înaintași. Mai multe grupuri de învățați l-au socotit nerecomandat din mai multe motive."* Aici se încheie citatul.

Al-Ṭurṭūshī a spus: *„Adunările de doliu sunt oprite prin consensul învățaților. O asemenea adunare este strângerea oamenilor din pricina nenorocirii; este o inovație condamnabilă pentru care nu s-a transmis nimic. La fel, adunările care îi urmează în a doua, a treia, a patra ori a șaptea zi, după o lună sau după un an sunt un lucru foarte grav. Dacă se folosesc bunuri din moștenire și printre moștenitori se află cineva pus sub tutelă ori cineva care nu și-a dat încuviințarea, este interzis atât să se facă aceasta, cât și să se mănânce din acea hrană."* Aici se încheie citatul.

22 Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1612); Aḥmad (2/204).

7 Vizitarea mormintelor

Vizitarea mormintelor este recomandată numai bărbaților, pentru a lua aminte și a primi îndemn, precum și pentru a se ruga pentru cei morți și a cere iertare pentru ei, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Vă interzisesem să vizitați mormintele; acum vizitați-le!”[23] Relatat de Muslim și al-Tirmidhī, acesta din urmă adăugând: „Căci ele vă amintesc de Viața de Apoi.”[24] Vizita se face fără a întreprinde o călătorie.

Vizitarea mormintelor este, așadar, recomandată cu trei condiții:

1. Vizitatorul să fie bărbat, nu femeie, deoarece Profetul ﷺ „le-a blestemat pe femeile care vizitează mormintele”.[25]

2. Vizita să fie făcută fără călătorie, potrivit cuvintelor sale ﷺ: „Nu se pornește în călătorie decât către trei moschei.”[26]

3. Scopul ei să fie luarea aminte, primirea îndemnului și invocația pentru cei morți. Dacă scopul este căutarea binecuvântării prin morminte și mausolee ori cererea de la cei morți a împlinirii nevoilor și a îndepărtării necazurilor, aceasta este o vizită înnoită în religie și care cuprinde asocierea altora cu Allah.

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyya, Allah să aibă milă de el, a spus: *„Vizitarea mormintelor este de două feluri: potrivită Legii și înnoită în religie. Prin cea potrivită Legii se urmăresc salutarea persoanei decedate și invocația pentru ea, așa cum se urmărește prin rugăciunea funerară, fără a porni într-o călătorie. Cea înnoită în religie este aceea în care vizitatorul urmărește să îi ceară persoanei*

23 Muslim, Cartea jertfelor (1977); al-Nasā’ī, Cartea funeraliilor (2033); Abū Dāwūd, Cartea băuturilor (3698); Aḥmad (5/350).

24 Al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1054).

25 Al-Tirmidhī, Cartea funeraliilor (1056); Ibn Mājah, Cartea celor transmise despre funeralii (1576).

26 Al-Bukhārī, Cartea rugăciunii de vineri (1132); Ibn Mājah, Cartea împlinirii rugăciunii și a practicilor recomandate în ea (1410).

decedate împlinirea nevoilor sale; aceasta este o formă majoră de asociere a altora cu Allah. Sau urmărește să facă invocații lângă mormânt ori să facă invocații luând persoana decedată ca mijloc; aceasta este o inovație condamnabilă și un mijloc care duce la asocierea altora cu Allah. Nu face parte din Sunna Profetului ﷺ și niciunul dintre înaintașii comunității și imamii ei nu a recomandat-o." Aici se încheie citatul.

Allah Preaînaltul știe cel mai bine. Allah să trimită binecuvântări și pace asupra Profetului nostru Muḥammad, asupra familiei și companionilor săi!

Glosar

qibla قبلة
Direcția spre Kaʿba, către care se îndreaptă musulmanii la rugăciune.

takbīr تكبير
Rostirea formulei „Allāhu akbar” — Allah este Cel mai Mare.

tayammum تيمم
Purificare rituală cu pământ curat, în situațiile în care folosirea apei nu este cu putință.

sidr سدر
Frunzele arborelui de sidr, folosite la curățare și la spălarea persoanei decedate.

ḥanūṭ حنوط
Amestec parfumat folosit pentru persoana decedată.

qīrāṭ قيراط
Măsură a răsplății pentru participarea la funeralii, explicată în hadith prin asemănarea cu un munte uriaș.

tashahhud تشهد
Mărturisirea rostită în poziția șezând din rugăciune.

tahlīl تهليل
Rostirea formulei „Lā ilāha illā Allāh” — nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah.

Bibliografie

1. Coranul.
2. Al-Bukhārī, Muḥammad ibn Ismāʿīl. Al-Ṣaḥīḥ.
3. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Al-Ṣaḥīḥ.
4. Al-Tirmidhī. Al-Sunan.
5. Al-Nasāʾī. Al-Sunan.
6. Abū Dāwūd. Al-Sunan.
7. Ibn Mājah. Al-Sunan.
8. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.
9. Al-Dārimī. Al-Sunan.
10. Mālik ibn Anas. Al-Muwaṭṭaʾ.

Indice

camfor 5
condoleanțe 18
copil 4, 12
femeie 4, 12, 20
giulgiu 1, 4, 5
înhumare 1, 3, 9, 12, 14, 16, 19
mormânt 8, 14, 15, 16, 17, 21
qibla 3, 9, 15
rugăciunea funerară 12, 21
sidr 5
spălare 1, 4, 5, 6
takbīr 10, 12
tayammum 6

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

Mukhtaṣar aḥkām al-janā'iz

ÎNDRUMAR CONCIS PENTRU ÎNMORMÂNTARE

Un îndrumar concis al shaykhului Ṣāliḥ al-Fawzān despre pregătirea pentru moarte, spălarea și înfășurarea persoanei decedate, rugăciunea funerară, înhumare, condoleanțe și vizitarea mormintelor. Rânduielile sunt prezentate practic, împreună cu invocațiile și dovezile citate de autor.

Autor: Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro